

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Egyben hármas hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Védőre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszállítását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 22.

A reverenda.

A mint előre látható volt, megjelent a cáfolat, hogy az az elvetemült alak, a ki Csaplár Benedeket meggyilkolta, nem szociáldemokrata, nem tagja semmiféle szakegyletnek, amennyiben pedig mégis szakegyleti tag volna és Bokányit valáná mesterének, hát ez csak merő véletlen.

Minden cáfolat annál fényesebben beigazolja, hogy Csaplár Benedeket, a magyar tudomány büszkeségét nem egy gonosztevő, hanem egy, gonosztevőket faragó irányzat gyilkolta meg. Nem halált okozó súlyos testi sértés itt a jogász szemé elé táruló eset, hanem a fanatikus gazemberek rendszeres kinevelése.

Napról-napra hallja az a szűk látókörű ember: „Le a csuhásokkal! Napról-napra egyebet sem tud a lapja, mint sarat hányni a reverendára. Könyvei közt ott vannak a Népszava kiadóhivatalában megjelent hazugságok, természetesen megint «a csuhásokról».

Ennek ok azt a nevet adják, hogy forradalom.

Nem az. Közönséges hazudozás és ámitás, a melynek, hogy eddig nincs több áldozata, az igazán csoda.

A milyen a nevelés, olyan a tanítvány is.

Csaplár Benedek gyilkosa bizonyos soha sem látta áldozatát a gaztett elkövetése előtt. Fogalma sem volt arról, hogy a magyar tudományosság egyik büszkeségét, a szerzetes és tudós, a magyar ember és bölcs agg mintaképét fogja sirba taszítani durva öklével. Csak a reverendát látta, melynek vörös posztóként való lebegtetésével szokás őt és elvtársait szóval és írásban felingerelni. Egyszerűen belejött a megszokott hangulatba, aztán meggyőződött róla, hogy az csak egy törékeny aggastyán. A párttaktikának megfelelőleg nem ijedt meg a teltetlen aggtól s vitézül leütötte. Eleget tett a jól betanult mottónak, hogy le a csuhásokkal.

Nem tudom, mit fog szólni az esethez a t. c. közvélemény? Fel fog háborodni — oh, nemes felháborodásban nincs nálunk hiány! A lapok cikkeznek — oh, ebbeli hiány miatt sem kell panaszkodnunk. Aztán marad minden a régiben. A Népszava és vidéke tovább is törölheti sáros bocskorát a reverendába, a t. c. közvélemény nem sokat bánja. Nem ő viseli a reverendát; fájjon annak, a ki benne van. Ha megint mutatkozik az elvadulásnak egy ilyen tünete, ráérünk akkor is felháborodni, de nem sokáig, hogy meg ne ártson.

Az ilyen vétkes közönynek nem is lehetnek más gyümölcsei, mint Csaplár szomorú esete.

Az a reverenda nemcsak a lelkész-

kedő papságé, a papság becsülete, tekintélye nem egy osztály kincse. Ha keresztények vagyunk, akkor vezéreink közül nemcsak a templomban, hanem az életben is csoportosulni kell. A katona büszke a király kabátjára s jaj annak, aki foltot ejt rajta. Csak az Istenember szolgálóinak egyenruháját legyen szabad sárba rángatnia minden utonálló hi mpe lérnek?

Félre az eddigi közönnnyel. Lássuk be valahára, hogy a reverenda elleni vad támadások voltaképpen mindnyájunk hite, apáink vallása, kegyeletes érzéseink szentsége ellen irányulnak. Mikor a reverendán átgázolnak, annak viselőjében valamennyiünk kereszténységét gyalázzák meg. Keresztény önértékünk, magyar férfiúi becsületünk van megtámadva — és mi hallgatunk. Bizony, Csaplár Benedek nemcsak egy lelkiismeretlenségre nevelő iránynak, hanem egy bünösen közömbös keresztény közönségnek is áldozata.

Ily tünetek közt a megtorlás, bármily szigorú lesz is, csak félrendszerű. A gonosztevőket azért csak faragják tovább, mert jól jövedelmez a mesterség. Nekünk azt kell megakadályoznunk, hogy a gonosz mesterség tovább is virágozzék. Ki kell vernünk a vezéri botot a hazug próféták kezéből, elzavarni őket az általuk galádul félvezetett néptől s átvenni a nép vezetését nekünk magunknak.

A kényelmes nemtörődömségnek legyen vége valahára. Apostolokká kell

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Megszentelt hazaszeretet.

— Egyházi beszéd Szent István király ünnepén, Bécsben mondotta: **dr Vucskics Gyula.** —

II.

Szent István úgy szerette országát, népét, hogy minden jóban, minden áldásban részesíteni óhajtottá azt. Amint megismerte azért a keresztény hitet, annak igazságát és áldásait, lelkét áthatotta a vágy, egész népét Krisztus hitére téríteni. Ez a vágy ösztönözte őt a hittérítés nagy munkájára, ez képesítette arra a csodás bőkezűségre, példátlan áldozatkészégre, melyet a hittérítés szent ügyének hozott, ez tette ellenállhatatlanná erejét abban az óriási küzdelemben, melyet a hittérítés szent ügyéért vívott.

És mert meg volt győződve, hogy a hit nem fellobbanó játszi érzelem, hanem életelv, mely Istenhez, önmagunkhoz és embertársainkhoz való viszonyunkat szabályozza, gondolatainkat cselekedeteinket irányítja; törvény, parancsolat, melyből kötelességek haramlanak reánk, melynek megtartásától ideiglenes és örök jólétünk

függ, — azért nemcsak ő maga példásan megtartotta azt, hanem azon volt, hogy mások is megtartsák. Egyik életírója Hartvik győri püspök írja Szent Istvánról, hogy „Krisztus vala szájában, Krisztus szívében, Krisztus minden tetteben”. Amint az ő életét mindenben Krisztus törvénye irányította, úgy azt akarta, hogy a kereszténység ne csak külső máz legyen alattvalóinál, mint volt elődje idejében, hanem a kereszténység szelleme járja át alattvalóinak szívét-lelkét s irányítsa egész életét.

Fiának, a jeles erényekkel ékeskedő Imrénnek, a következőket írja intelmeiben: „Először is parancsolom, tanácslom, óhajtom, kedves fiam, hogy (ha a királyi koronának becsületét akarsz szerezni) az apostoli és katolikus hitet oly pontosan és gondosan tartsd meg, hogy az összes, Istentől alattvalóidnak rendelt emberek példaképe légy s az egyházi emberek méltán nevezzenek téged keresztény férfiúnak. Biztosra veheted, hogy hit nélkül sem kereszténynek, sem az egyház fiának nem mondanak. Akik hamisan hisznek vagy a hitet tettekkel nem valósítják és nem ékítik (pedig a hit cselekedetek nélkül halott), sem itt nem uralkodnak tiszt-

ségesen, sem az örök életben és koronában nem részesülnek”.⁶

Hogy pedig népe is megtartsa, mit nem rég vett fel, Krisztus hitét: amint koronájának főekessége Jézus Krisztus képe volt, úgy az alkotmányt, melyet népének adott, a keresztény hit elveire fektette. Bevitte a keresztény hit tanítását és törvényeit az ország törvénykönyvébe s ez úton a családi, társadalmi és állami életbe.

K. A! Vessünk csak egy pillantást magunkra: vajon mi is életelvnek tekintjük-e a hitet? Vajon hitünk vallásunk törvényei, parancsolatai szerint élünk-e?

Törvényhozók és államférfiak szájából nem egyszer halljuk hangoztatni, hogy a népnek szüksége van a vallásra. Szép, szép. De hát az ugynevezett intelligens, művelt, felvilágosult embereknek nincs szükségük a vallásra? Őket talán nem kötelezik az isteni és egyházi törvények?! Hiszen ma demokratának vallja magát mindenki s ugyan csak hangosan kiabálják úton-útfélen a különben nagy igazságot, hogy minden ember egyforma, — hát Isten előtt nem egyforma minden ember?! Nem egyfor-

⁶ Szent István életirata IX. fejezet, 21. pont.

⁶ Karácsonyinnál i. m. 87. 88. II.

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkittünőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

lennünk és katonákká egyuttal. Apostoli lélekkel valljuk és hirdessük az igazság benső erejét s a katona önértelével verjünk vissza azt, aki szennyes kezét az igazság bármilyen külső szimbólumára meri tenni.

S a reverenda, melyet Krisztus szolgálai viselnek, az igazság szimbóluma.

Dr. K. A.

Az udvar Budapesten. Bécsből jelentik: Oszel hosszú szünet után ismét udvartartás lesz Magyarországon. A toskánai nagyherceg, mint a kitály vendége, már a jövő héten Gödöllőre megy és több héten át ott is marad. Maga a király, ha egészsége engedi, szeptember 20-án szándékozik Gödöllőre költözni és ott maradni a delegációk megnyitáig, amikor átköltözik a budai várakba. A főudvarmesteri hivatal már megkapta az utasítást, hogy a négy-hat hétre tervezett magyarországi séjour programját állapítsa meg. A program igen változatos lesz; kezdődik nagyarányú udvari vadászatokkal Gödöllőn, ahol hetenként kétszer kisebb udvari ebédek lesznek. Minden békén és csütörtökön a király be fog jönni Budapestre és általános kihallgatásokat fog adni. A budai tartózkodás alatt hat nagy udvari ebéd lesz; továbbá egy bál az udvarnál és egy nagy udvari bál. A nagy ebédekre és bálokra a diplomáciai kar is hivatalos lesz, úgy hogy a külföldi képviselői is kénytelenek lesznek egy-két hétre Budapestre költözködni és a magyar politikusokkal megismerkedni. Tervben van, hogy a király személyesen vegyen részt az Andrássy-szobor leleplezési ünnepségén, látogassa meg az új szépművészeti muzeumot, jelenjék meg a színházakban és lóversenyen is. Szóval valóságos udvari életet ígérnek ősze. A magyarországi tartózkodás alatt a magyarországi udvarnagy fogja az udvartartást vezetni és a magyar udvari méltóságok tényleges szolgálatot fognak teljesíteni.

Jubiláló gazdatiszt.

Negyven évi szolgálat.

Meghitt körben, szerettei, jóbarátai és ismerősei körében ünnepelte meg folyó hó 20-án Szent István napján *Körffy* Ferenc, Zichy Agost gróf, volt fiúmei főkörmányzó pocsaji uradalmának derék főtisztje, az uradalomban eltöltött *negyven évi* érdemes szolgálatának jubileumát.

A kérkedő hivalkodás nem férhetett be az ünnepélyre, amint hogy az ünnepelt sem dolgozott soha a kérkedésnek és hivalkodásnak, hanem bizalmas keretben megmaradt az érdemes munkára visszatekintő nemes öntudat külső csillogástól ment bizalmas és szerény ünnepének.

Egy gazdatiszt munkálkodása különben sem olyan, mely külső jelentkezésében a kiváncsi nyilvánosságot felettébb érdekeli. De hatásában, eredményeiben nem marad soha sem a maga egyéni vonatkozásában, hanem a társadalmi jólét emelkedésében szemlélteti áldásait. És ilyen volt *Körffy* Ferenc működése is.

Még mint ifjú ember került Zichy Agost pocsaji uradalmába, miután a debreceni gazdasági gazdasági iskolát kitűnő eredménnyel elvégezte. Képzettsége, munkakedve és szorgalma itt talált is alkalmat, hogy az akkor még elhanyagolt pocsaji uradalmat kitartással, lankadatlan munkával valóságos mintagazdasággá emelje.

Az ő kezdeményezésére a sássai, náddal mivel benőtt mocsaras területeket hováhamar jól mivelt, dusan termő szántóföldek váltották fel és a kényelmes külterjes gazdálkodás helyébe az intenzív gazdálkodási rendszer lépett, mely míg egyfelől bőségesebb jövedelmet biztosított az uradalom birtokosának, másfelől több embernek nyújtott biztosabb megélhetést s így közvetve a környék népe gazdasági helyzetének emelkedését is jótékonyan előmozdította.

Körffy Ferenc céltudatos munkálkodásában a vezetésére bízott uradalom gondozásában fáradtságot nem ismert. *Hivatásnak* tekintette mindenha tisztét, melyet szeretettel, türelemmel, önfeláldozással kell végezni, nem pedig oly szükséges rossznak, melyet az a kényszerűség vállalhat az emberrel, hogy bizonyos szükségletek is vannak, melyeket csupán avval elgithet ki, amit fáradtságával, termelékeny munkájával megszerez.

Aki így dolgozott, az csakugyan nobilis ember és méltó arra az elismerésre, melyet juttat neki az áldásos eredményeken örvendő öntudat, juttat neki az a kör, mely működése jótékony hatásait érezte, juttatnak neki barátai, ismerősei, kik példán buzduáltak. Az ilyen élet minden nyilvánulásában követendő eredményeket mutat fel okulására a társadalomnak. melyért áldozta magát.

Az ilyen élet nem hiába való élet, ha szerénységében kerüli is a hangos és szertelen dicséreteket és nem arrogál magának meg nem is vár cifra, fényes kitüntetések, hanem beéri azok jóléte gyarapodásának szemléletével, kik szorgalmára, megbízhatóságára, hűségére és becsületességére bízták javaikat.

Amiőn tehát *Körffy* Ferenc intező főtisztet ismerősei, barátai negyven évi érdemes szolgálatának betöltése napján üdvözölték, csak kifejezést adtak annak, amire az ő áldos munkája nyilván érdemes.

Az ünneplő főtisztet már vasárnap felkeresték üdvözlőkkel legbizalmasabb barátai és legközelebbi ismerősei. A tulajdonképeni ünnep napja azonban f. hó 20-án Szent István napján volt.

Ezen a napon délelőtt számos vendég érkezett egész Biharmegyéből a jubiláló főtiszt üdvözlésére, kiknek tiszteletére *Körffy* Ferenc lakásán fényes ebédet adott. Jelen voltak:

Ozv. Pathy Nagy Kálmánné és fiai: Kálmán és Lajos, Striss Sándorné és leánya Iloa, Neogrady Kálmán és neje Mariska leányával, Lovász Sándor és neje gyermekeivel, dr. Ho-

mák-e emberi természetünkben származó kötelességeink Isten, önmagunk és felebarátaink iránt?!

Hányszor halljuk, különösen ha hitünk gyakorlása valami áldozattal jár, ha megtámadott hitünket kell védelmezni, ha a hitvallásos iskolának vagy valamely vallásos együletnek a fentartása, támogatása némi áldozatot követel, vagy még inkább, ha hitünk törvényei, szent vallásunk parancsai határozott fellépést kívánnak a közéletben vagy társadalomban, hányszor halljuk, hogy ez a papok dolga! Oh, ha Szent István is azt tartotta volna, hogy ez a papok dolga, mi lett volna a magyar egyházból és mi lett volna a magyar nemzetből?!

M. K. V. Ha valamikor, ma van szükség arra, hogy erősek legyünk a hitben, határozottak és szilárdak Krisztus követésében. Korunkra illik, amit a nemzetek apostola ír: „Lesz idő, mikor a józan tanítást nem türik, hanem kívánságaik szerint magoknak mestereket gyűjtenek, vizkető füleik lévén és az igazságtól ugyan hallásukat elfordítják és a mesékre térnek“. Ma csakugyan nem türik már nálunk a józan tanítást, hanem a kívánságuk szerint való, szenvedélyeiknek hízog mesterek, a modern pogányság és hitelenség zászlótartói minden erejüket megfeszítik, hogy kiküszöböljék Krisztus szellemét az iskolából, a műhelyből, a törvényhozásból és ezzel nemcsak az állami, hanem egyuttal a családi és egyéni életből.

Kilencz század történelme hangosan szóló bizonyosság amellet, hogy a magyar nép szá-

mára csak a kereszténység talaján terem boldogság és megelégedés. Amilyen elszántan küzdött Szent István a fellázadt pogány csapatok ellen, olyan vitézül kell megállanunk helyünket a modern pogányság zsoldos seregei ellen, hogy megvédjük Szent István drága örökségét, népének keresztény hitét, vallását.

Szíveljük meg valahára az apostol intését: „Ne legyünk többé habozó kisdédek s ne hajtassunk ide s tova a tudomány minden szelétől, az emberek gonoszsága által, a tévedésbe ejtő álnokság által, hanem igazságot cselekedvén a szeretőben, mindenestül növekedjünk abban, aki fő, Krisztusban“. Legyünk minden erőnkben azon, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus „legyen úr a palotákban és az alacsony kunyhókban, úr a családban és az iskolában, úr az iparos műhelyében és a gyár telepein, úr a birói székben és a törvényhozás termében“.

III.

K. A.! Bár nem szeretnék visszaélni becses türelmetekkel, de hogy legalább valamennyire teljes képet nyújtsak nektek Szent István tündöklő hazaszeretéről, legyen szabad még egy új szempontból megvilágítanom azt.

Szent István a királyi hatalmat nem a saját nagyságának és dicsőségének emelésére fordította, hanem alattvalóinak boldogítására. Jóllehet a királyi hatalom és annak gyakorlása nála még osztatlan, korlátlan volt, nem uralkodott önkénye-

⁸ Szent Pál levele az Efezusiakhoz 4, 14. 15.

⁹ A magyar püspöki kar közös főpásztori levele 1900-ból.

sen, hanem tanácsot ült a rendekkel, a főpapokkal és főurakkal és fiának is szívére kötötte, hogy a nagyjelentőségű ügyek eldöntése értekezék tanácsosaival, kiket az előkelő, jóérzésű, bölcs, tisztességes és idős, főpapok és főurak közül válasszon.¹⁰ A rabszolgák felszabadításáról, az özvegyek és árvák védelméről külön gondoskodott törvényeiben. Hogy pedig a nép jólétét minél inkább előmozdítsa, megalkotta a megyei rendszert s felállította a megyei ispánságokat és királyi udvari székeket, hogy nevében igazságot szolgáltatassana a népnek.

E törvényes intézkedésekhez véve azt, hogy Szent Istvánt az alamizsnálkodásban, akár a fejedelmi bőkezűséget, akár a határtalan leereszkedést és önfeláldozást tekintjük, soha felül nem multa senki, fogalmunk lehet arról a lángoló szeretetről, mely szívét alattvalói iránt betöltötte.

Vajha mindazok, kik a nép vezetésére hivatják, hasonló szeretettel gondolnak a nép érdekeit! Vajha mindnyájunk szívét ugyanazon krisztusi felebaráti szeretet hatná át, mint e nagy királyét, akkor nem lenne olyan kiáltó körülöttünk a nyomor s nem kellene reszketnie társadalmunknak a felforgató törekvések egyre növekvő erejétől.

Az az alamizsnát osztó dicsőséges szent jobb kéz, melyet magyar óhajta néz, arra figyelmeztessen bennünket, főleg ma, az ő nagy nemzeti ünnepén, hogy szeretet nélkül széthull a legnagyobb erő és hatalom is, míg a szeretet egybeolvasztja a szíveket s békét és megnyugvást ültet az elégedetlen lelkekbe is.

¹⁰ Intelmek VII. fejezete. Karácsonyinnál 94. l.

⁷ Szent Pál II. levele Timotheushoz 4, 3. 4.

ványi Géza és neje, dr Csercsnyés Béla, Mé-
száros Karola, Kovács Imre, Tibor és Mariska,
dr Móricz Ernő, dr Grósz Samu, Bétky La-
jos, Bügler Zsigmond és neje, Bügler Gyula
és neje, Stemmer Józsa, Lévy Zsigmond, Barta
Imre, E. Nagy Károly, Kecskés Mihály, Jakó
Ödön, Tikos Lajos.

Ebéd közben több felköszöntőt mondak a
jubilánsra, aki meghatóan mondott köszönetet
az elismerő szavakért. Asztalbontás után a fia-
talok Deczki cigány muzsikája mellett táncra
kerekedtek, mely a vacsora után hajnalig foly-
tatódott, míg az öregek csendes poharazással,
vidám tréfával virrasztották át a legjobb han-
gulatban az éjszakát szívből ünneplve a ven-
deglátó jubiláns házigazdát.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket,
hogy *ugy hátralékban levő, valamint
a jelen negyedre szóló előfizetéseiket
mielőbb beküldeni sziveskedjenek,*
hogy a lap szétküldésében fennakadás ne
történjék.

* **Nagyváradiak a polgármesterek
kongresszusán.** A magyarországi törvény-
hatósági városok polgármesterei ma tartják
kongresszusukat Pozsonyban. Nagyvárad város
részéről Rimler Károly polgármester, *Köszeghy*
József főmérnök és *Lukács* Ödön adóügyi ta-
nácsnok vesznek részt a kongresszuson s a
tegnap reggeli gyorsvonattal utaztak el Nagy-
váradról.

* **Csaplár Benedek temetése.** Csaplár
Benedeknek, a piaristák volt kormánytanács-
sának holttestét tegnap délelőtt boncolta fel Dr
Münich Károly törvényszéki orvos. A bonco-
lás megállapította, hogy Csaplár Benedek a
merénylet következtében combnyaktörést szen-
vedett és az ezzel járó komplikációk okozták
az öreg ember halálát. A boncolásnál terje-
delmes jegyzőkönyvet vettek fel, melyet a

merénylő Jung József ellen indított büntető per
aktáihoz csatolnak.

Csaplár Benedek holttestét a boncolás után
papi ornátusba öltöztették és átszállították a
Kerepesi-temető halottas házába, ahol a már
felállított díszravalóra tették. A koporsót el-
borították a piarista rend, az akadémia és a
halott volt tanítványainak koszorúival. Temetése
4 órakor délután volt. Leike údvért az en-
gesztelő szent mise-áldozatot ma reggel 8 óra-
kor mutatják be az Urnak a piarista rendház
kápolnájában.

* **A Fő-utca aszfaltjának felülvizs-
gálata.** A Fő-utcán, Bémer-téren és Szent
János-utcában lefektetett aszfalt gyalogjárdák és
uttest burkolatok felülvizsgálatát a szépmű-
és közlekedési szakbizottság f. évi augusztus
hó 27-től kezdődőleg fogja megéjteni. A mun-
kát felülvizsgálata első sorban minőségileg
fog eszközölni, mely eljárást nagyban meg-
könnyítene az, ha a szakbizottság tisztelt tagjai
a fent kitett határidőt megelőzőleg helyszíni
bejárás útján a munkálatot minőségileg vizsgá-
lat tárgyává tennék s észrevételeiket a bizottsági
eljárás napjára jegyzetekbe foglalják s ez alk-
alommal előterjesztenék. A munkálatnak mennyi-
ségileg leendő átvétele a minőségi felülvizsgálat
után s ennek eredményéhez képest fog eszkö-
zölni. Felkérem ennél fogva a szépmű- és
közlekedési szakbizottság t. tagjait, miszerint az
átvétel tárgyát képező fenti munkálatok minő-
sége felől meggyőződést szerezve a szépmű-
és közlekedési szakbizottságnak 1906. évi aug.
hó 27-én d. e. 9 órakor a városház bizottsági
termében kezdődő ülésén s az ezt követő
helyszíni bejárásán teljes számban megjelenni
sziveskedjenek. Nagyvárad, 1906. évi augusztus
hó 30-án. *Komlóssy* József, bizottsági elnök.

* **A darabantok dolga.** A közigazgatási
biróság tegnap délelőtt tárgyalta Csanádmegye
és Makó város darabant tisztviselőinek anyagát,
hogy állásaikba helyezték vissza és illetményeiket
folyósítsák. A bíróság elnöke *Wlassics* Gyula,
előadója *Nagy* János volt. A bíróság elsőben
kimondta, hogy az alispán elmozdításához a
főispánnak joga nem volt, az őt helyettesítő
Farkas alispánnak panaszja tehát visszautasi-

tandó. A többi tisztviselő két csoportra oszlik.
Azoknak, kiket a főispán a régi helyébe
helyetteseknek nevezett ki, nyugdíjra vagy
végkielégítésre joguk van, mert kinevezetésük
a főispán fővényes jogán alapult; ellenben a
kiket a főispán az üresedésben levő állásokra
nevezett ki, semmiféle igényük nem lehet, mert
kinevezetésük törvénytelen volt. Dr Dedinszky
Béla, Farkas Pál és dr Draskóczy László pa-
naszát tehát elutasította, míg a többiek pana-
szának helyt adott.

* **A müncheni magyar egyesület ké-
relme.** A Münchenben élő magyarok segély-
egylete igyekezik hivatását betölteni; különben
a tanulmányaikat ott gyarapító szegény ifjakat
segélyezi. Anyagi ereje azonban nagyon kor-
látolt s ezért a magyarországi törvényhatósá-
gokhoz fordult azon kérelemmel, hogy ado-
mányaikkal az egyesületet céljának kivitelében
támogassák. Nagyvárad város törvényhatóságá-
hoz is megérkezett az egyesület kérelme.

* **Balassa Bálint hamvai.** Balassa
Bálintnak, a XVII. század legnagyobb magyar
lírikus költőjének hamvait, melyet Liptóvár-
megyében nem régiben találtak meg egy
hitvány deszka lédában, tegnap helyezték örök
nyugalomra a hibbei róm. kath. temetőben. Az
akadémia koszorúját Ferenczy Zoltán dr tette
a sirra, aki legtöbbet fáradozott és agitált azon,
hogy a nagy költő hamvait a magyar nemzet
kegyeletes eltemetésben részesítse.

* **Az Eke Czárán emlékének.** Kolozs-
várról jelentik: Folyó hó 19-én tartotta az
E. K. E. (Erdélyi Kárpát Egylet) 16-ik köz-
gyűlését Szováta fürdőn Zakariás János orsz.
képv. alelnök elnöklété mellett. A közgyűlés
iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult, ekkor
töltötték be a Feilitzsch báró lemondásával
megürült elnöki tisztséget is. A gyűlést dr.
Zakariás János alelnök nyitotta meg lendületes
beszédben, panaszolván, hogy a nagyközönség
a közügyek iránt közömbös, majd köszönetet
mondott megjelenésükért Nagy Károly fődör-
tanácsnoknak, mint a földmivelésügyi minisz-
terium kiküldöttjének, Horváth Miklós és
Körössy József főszolgabíráknak, mint a szomszéd
megyék hivatalos képviselőinek és a megjelent kö-
zönségnek. Ezután az elnök *Czárán* Gyulát és *Cse-
rey* Jánosné parentálta el, kiknek emlékét jegyző-
könyvileg megörökítették. A beszéd után fel-
olvasták az üdvözlő táviratokat s elhatározták,
hogy József főherceg védnököt táviratilag üd-
vözzük. Kovács Géza főtitkár felolvasta a vá-
lasztmány jelentését, mely szerint az egyesü-
letnek 2775 tagja van. Nagy munkásságot
fejtett ki az idegenforgalom emelése körül.
Kiadott egy angolnyelvű kalauzt mu-
zeumában állandó képeslevelezőlap kiállítás
tart fenn. Könyvtára 237 darabbal szaporodott.
A hazai fürdőügy a múlt évben is kiváló
gondoskodása tárgyát képezte az egyesületnek
s díjtalanul román nyelvű fürdőkönyvet osz-
tatott szét a bukaresti kiállításon. A jelentés
keretében elfogadták, hogy *Czárán* Gyulának
közadakozásból a Révi-szorosban emléket állí-
tanak. Örömmel vették tudomásul, hogy a MAV.
a révi viresésnél 19.000 korona költséggel állo-
mást épít, továbbá, hogy a Révi-barlang fel-
tárása az utolsó években 500 métert haladt
előre, de végét még most sem találták. A je-
lentés felolvasása után a tisztikar választását
ejtették meg. Einökké választották Heppes
Miklós kolozsvári táblai tanácselnököt, míg
alelnökök Szádeczy Lajos, dr báró Mannsberg
Sándor, dr Márki Sándor, dr Kossutány Ignác
és dr Zakariás János lettek. A közgyűlés
után bankett volt, melyen több felköszöntő
hangzott el.

* **Vonatkisiklás Brátkán.** A késő éj-
jeli órákban vett értesülésünk szerint Brátkán
hibás váltóállítás következtében egy az állo-
másra berobogó tehervonat mezdonya az ipar-
vasuti vágányra ment és az azon levő másik

Azt a dicsőséges szent Jobbot nem hiába
övtá meg az enyészettől, nem hiába tartotta fenn
annyi viszontagság között, kilencz századon át
az imádandó isteni Gondviselés máig: irányt
jelöl az ki számunkra ma is.

A XX. század nagy problémáját, a szoczi-
ális kérdést sem lehet másképp megoldani, vagy
legalább annak keserűségét enyhíteni, mint Szent
István felséges példájának követésével, a fele-
baráti szeretet gyakorlásával.

Szent István még fiának is meghagyta, hogy
alattvalóit ne tekintse szolgálóinak, hanem ember-
társainak. Mindnyájan Krisztus szent vérén
vagyunk megváltva, testvérek vagyunk Krisztus-
ban. Ezt ne felejtsek el soha azok, akik mások
felett rendelkeznek, vagy nekik munkát adnak.
Ne felejtsek el különösen a tisztviselők, hogy
nem a nép van ő érettek, hanem ők vannak
a népért.

De bármennyire szükséges is az ember-
séges bánásmód, az még egymagában nem elég.
És bármily üdvös szociális, munkás védő tör-
vényeket hozzanak is a kormányok, bármily
hasonló irányu tevékenységet fejtsenek is ki az
arra hivatott testületek és bár teljesen a kép-
zelhető igazságosság és méltányosság szerint
rendezék is be a társadalmat, mindaz mit sem
használ szeretet nélkül.

Nincs módunkban gyakorolni Szent István-
nak fejedelmi bőkezűségét, de követhetjük kö-
nyörtületességét és alázatosságát, irgalmas szívé-
nek e legszebb ékességét.

* * *

Mikor a választott nép fia idegen földön,
Babylon folyóvizei mellett ültek, elnémult a dal

ajkukon, lantjukat a szomorú fűz ágára füg-
gesztették és szívükben izzó hazaszeretettel,
szemeikben a fájdalom könnyeivel, mondogat-
ták: „Ha elfeledkezném rólad Jerusalelem, legyen
elfeledve jobb kezem“.¹³

Bár idegenben éltek s bár a ti szivetek is
hangosan dobog, ha a szeretett haza határaihoz
közeledtek, nektek nincs illyesmire okotok M. K.
V. ! Hiszen ti, akiknek a magyar haza meg-
szentelt hagyományaihoz való hűséges ragaszkodá-
sa és kegyelme rendezi több mint egy század
óta ezt a magasztos ünnepet, ti közvetlen szol-
gálatában vagytok annak, aki Szent Istvánnak
törvényes utódja, koronájának fenkölt lelkü vise-
lője. Hogy a mi felséges apostoli királyunk
mily hűségesen ragaszkodik Szent István örök-
ségéhez, Szent István koronájához, Szent István
alkotmányához, Szent István elveihez, hosszú
áldásos uralkodása alatt, nehéz, válságos visz-
onyok közt is, nem egyszer fényesen tanusította.

Nem zárhatjuk be azért méltóbban e magasztos
ünnepet, mint ha őszinte szívvel imád-
kozunk Szent István örökségéért, Szent István
utódjáért, Szent István országáért. Lebegjen az
ő dicsőséges szent jobbjá alkotásai felett, esd-
jen áldást utódjára, a felséges apostoli királyra,
a szeterett magyar hazára s annak népeire.

Amen!

¹³ 136. Zsoltár 5. vers.

(Vége.)

mozdonnyal együtt kisiklott. Nyolc kocsi összetört, *Farkas* József málházó pedig bal lábszárán törést szenvedett. Farkast a mentők beszállították a biharmegyei kórházba.

* **Alapítványi helyek a hadapródiáskolában.** A július havi városi közgyűlésen óriási kavargást idézett elő a négy hadapródiáskolai alapítványi helyre a jelölés. Nagyvárad város törvényhatósága a negyedik helyre első sorban az egy nappal későbbben folyamodó Becsei Ignác rendőrmester fiát akarta jelölni, a főispán azonban szigorúan a törvény alapján csak a kitűzött határidőben beadott kérvényeket bocsátotta szavazás alá. A törvényhatóság erre azzal felelt, hogy csak három folyamodót jelölt a négy helyre. A honvédelmi miniszter most leiratot intézett e tárgyban a törvényhatósághoz, amelyben felhívja, hogy a szintén folyamodott, de sem első, sem második sorban az alapítványi helyekre be nem mutatott és nem ajánlott többi pályázók közül, kiknek kérvényeit vissza is küldte, a megüresedett 4-ik helyre egyet első sorban, továbbá mind a négy helyre néhányat második sorban legkésőbb f. évi szeptember 10-ig pótlólag mutasson be. A visszaküldött kérvények a következők: Becsey Ignác rendőrmester László fiáé, Pénez János posta szolga már I. éves növendék fiáé, Kriszta Sándor Szuchentz-nuch János nevű nevelt fiáé és Hegedüs János O. tó nevű fiáé. A miniszter leirata folytán rendkívüli városi közgyűlésben kell a jelöléseket megejteni, mivel a rendes közgyűlés szeptember 13-án lesz szeptember 12-én már a felvételi vizsgálatok lesznek a nagyvárad honvéhadapródiáskolában.

* **Szélhámós kereskedő.** Nagyszabású szélhámóst nyomoz a fővárosi rendőrség. Az illető Acs (Adler) Jenő egri születésű, 27 éves, fővárosi divatárkereskedő, akinek Muzeum-körut 39. számú házában volt nagy férfi- és női divatárkereskedése és aki ellen a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája már kiadta az elfogató parancsot. Acs Jenő a múlt évben nyitotta meg üzletét és azonnal nagyban dolgozott. Kötő információkat és referenciákat tudott szerezni és ennek alapján meg alapította a hitelét a külföldön, ami annál könnyebben ment, mert kezdetben pontosan fizetett. Mint most kiderült, nagy tömeg divatárut rendelt és a cikkeket éjnek idején szállította el a Szentkirályi-utcába lévő raktárba, amelyet azonban álnéven bérelt, ott divat- és u. n. parti-árúüzleteknek potom áron adta el a holmikát. A múlt hó 27-én, amikor a Muzeum-köruti üzlet alkalmazottai reggel az üzlethez jöttek, hiába várták a gazdát a kulcsos, ez nem jött. Végre is lakására mentek és ott arról értesültek, hogy Acs ur elutazott. Nem is jött meg azóta sem, hanem jött helyette néhány feljelentés, amely csalással vádolja Acs Jenőt és melyek miatt kiadták ellene az elfogató parancsot. Nyolc osztrák és Lukács Samu budapesti cég följelentőkön kívül más külföldi cégek is szenvedtek nagyobb kárt. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy Acs Jenő már régen készült a szökésre és Amerikába indult, ahová azóta minden valószínűség szerint már meg is érkezett.

* **Kolozsvári-utcán rendet csináltak.** A Kolozsvári-utcán előfordult villamos vasuti elgázolások alkalmából Zana Agoston beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, amelyben kérte, hogy közbiztonsági tekintetből tiltsák el Kolozsvári-utcán a villamos vasut menetén a kofáknak az ámulást. Eddig ugyanis majdnem minden ház előtt gyümölcsös kofák foglalták el a járdát. A beadványt kiadta a tanács a főkapitánynak, aki jelenti, hogy a kérvényben panaszkodott rendellenességeket már megszüntette s így további intézkedésre nincsen szükség.

* **Öngyilkos bajadon.** Kecskemétről táviratozzák: Molnár Józsefnek, a kecskeméti kórház gondnokának 17 éves gyönyörű leányát, Esztert tegnap egy hid közelében átlőtt mellel találták. A segítségére ment orvosok a sebből egy 12 milliméter kaliberű revolvergolyót vettek ki, azután a sebet kimosták és bekötötték. A nagy vérvesztés következtében a leány eszméletét veszítette. Allapota reménytelen.

* **Az adóhátralékok.** Az ex-lex idején felszaporodott adóhátralékokra a pénzügyminiszterium tudvalevőleg kedvezményt s még pedig bizonyos részletekben való fizetést engedélyezett, amelyért azonban a pénzügyi hatóságokhoz folyamodni kell. Az eredmény gyorsabb elérése szempontjából figyelmeztetjük mindazokat, akik ilyen kedvezményért folyamodnak, hogy eziránti kérelmeiket a városi adóhivatalnál nyújtsák be, mert egy polgármesteri hivataltól, mint a pénzügyigazgatóságtól ugyis oda küldik a kérelmeket felszerelés végett s ez az eljárást csak meghosszabbítja.

* **Uj anyakönyvvezetők.** A m. kir. belügyminiszter Bihar vármegyében az ugrai anyakönyvi kerületbe *Juhász* Károly segédjegyzőt, a beregöszörményibe *Engi* Endre okleveles jegyzőséget, a szentandrásiba *Brunner* Rudolf okleveles jegyzőséget, a kisházaiba *Fejér* Odön képesített jegyzőt, a peceszőlősiibe *Szabó* János községi bírót, az asszonyvásáribába pedig *Bercsényi* Mátyás okleveles jegyzőséget anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és *Juhász* Károlyt, *Brunner* Rudolfot, *Fejér* Odönt, *Szabó* Jánost és *Bercsényi* Mátyást a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Rendőrök a székelyhidi vásárokon.** Székelyhiden hetivásárokon a közrend és vagyonbiztonság megvédésére a székelyhidi főszolgabíró időről-időre két embert rendelt ki. A hetivásárt gróf Stubenberg birtokát képező dombon szokták megtartani, melyért a vásári vármokot a gróf szedi. A főszolgabíró most ugy intézkedett, hogy a két embert a gróf fizesse. Stubenberg most e határozatot meglebebbzte. A főszolgabíró e felebbezés kapcsán kéri az alispánt, hogy a felebbezésnek ne adjon helyet, mivel a községre az hátrányos volna.

* **A derecskei kath. kör.** folyó hó 19-én egy minden tekintetben kitűnően sikerült nyári mulatságot rendezett saját alapja javára. Nem hiányzott a jókedv a fiatal szivekből, sem a jó talpalávaló, melyet Horváth Dezső jóhírnevű bandája szolgáltatott. A négyest mintegy 40 pár táncolta. Mindenesetre elismerés illeti a rendezőséget azért a kiváló figyelemért melylyel a vidéki vendégeket fogadták. A jókedvű közönség reggelfelé oszlott szét.

* **A magyar védő-egyesület kongresszusa.** A magyar védő-egyesület e hó 24-én tartja meg kongresszusát, melyre az ország törvényhatóságait is meghívta. Ez alkalommal az egyesület ügyrendjéből 3 példányt küldött minden törvényhatóságnak, hogy azoknak egy példányát alkalmazkodás végett a törvényhatóság képviselőjének adják át. A másik két példányt a törvényhatóság a magyar hazaszeretet minden téren leendő okszerű és könnyű megvédésére fogja fordítani. Az ügyred részletesen foglalkozik a magyar érdekek megvédésével, kereskedelem, ipar stb. E részletezéseiben igen könnyű módokat mutat arra, hogy miként lehet és kell az igazi magyar hazafiságot terjeszteni.

* **Hány zsidó hitközség van Bihar-megyében?** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az elmúlt hóban körrendeletet bocsájtott ki a zsidó hitközségek összeírására vonatkozólag. Biharvármegye főszolgabírói most küldték be kimutatásaikat. A kimutatás szerint a vaskóhi, tenkei, beéli és belényesi járásokban 1—1 orthodox izraelita hitközség van. Berettyó-ujfalui járásban 12, a központiban 4, a sárrétiben 7, a mezőkeresztesiben 2, az élesdiben 50,

margitaiban 3, a székelyhidiben 18, a szalárdiban 29, az érmihályfalvaiban 13 és derecskeiben 2. Összesen 156 izraelita hitközség van Biharvármegye területén. Szép szám, vajjon hány van az ország területén.

* **Esküvő.** *Oldh* László fővárosi kereskedő tegnap tartotta esküvőjét *Kecskeméty* Anna Mariskával, *Kecskeméty* István vendéglős kedves leányával.

* **A magaslaki öngyilkosok temetése.** Tegnap temették el óriási részvét mellett Marozsán Annát és Ortovic Györgyöt; kik tegnapelőtt Magaslak és Nagypatak község közt öngyilkosokká lettek. A temetésen jelen volt a környék intelligentiája és gazdálkodó közönsége. A szerencsétlen leány édesanyja oly rosszul van, hogy kezelő orvosai a legrosszabbtól tartanak.

* **Szacsvayták gyűlése.** A »Szacsvay Imre asztaltársaság« intéző bizottsága f. hó 23-án, ma (csütörtök) este 8 órakor a »Bazár« vendéglőben levő helyiségében gyűlést tart.

* **Magyar név.** *Marmorstein* Mór nagyvárad lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel *Molnárra* változtatta.

* **Közrekerült tolvaj.** A nagyvárad rendőrség még a múlt év óta nyomoz Mojsza Karácsony után. Mojsza az elmúlt év őszén Nagyváradon számtalan betörést és lopást követett el. Mikor már megelégelte várad i szereplést és mert neszét vette, hogy a rendőrség széles körű nyomozást indított ellene egy szép napon más vármegyébe tette át működési terét. Tegnap a körözött tolvaj ismét Váradra jött és félbehagyott mesterségét tovább akarta folytatni, azonban a rendőrség mindjárt megérkezésekor letartóztatta és most a hűvösön várja további sorsát. Mojsza Karácsony eltávazása óta teljesen kifejlődött. Napbarnított arcáról a legvakmerőbb gonoszságokra indító ösztön ríle. A barna legénynyel különben sok dolga akad a rendőrségnek, mert goromba és macacs, de biznak benne, hogy a kemény prics és a barna rabkenyér meg fogják puhítani.

* **A jövő évi esküdtek.** Nagyvárad városa már elkészítette az 1907. évi esküdtek végérvényes lajstromát, amelyet tegnap megküldtek a nagyvárad kir. törvényszék elnökének.

* **Vége a kánikulának.** Haladunk erősen az ősz felé. Még egy hét s a küszöbön van szeptember, amely hónap ugyan lehet a derűs, meleg még, de rendszerint bőséges esőben. Ilyenkor pedig már a régi magyar szólásmondás illik be pedig amugy igazában: »véka eső, köből sár.« A 33 napig tartott kánikula ma, Bertalan napján ér véget. Ez évben nem panaszkodhatunk a kánikulára, mert meleg volt ugyan, de még sem sanyargatott olyan irtóztató forrósággal, mint más évben. A száz éves kalendáriumnál is »szavahihetőbb« öregek különben ez évben sosszu őszet jósolnak.

* **Agyonverte a társát.** Biharfőlegyháza tudósítónk jelenti, hogy ott egy magyar gazda kegyetlen módon fosztotta meg egyik embertársát az életétől. Dotzky József már régebben haragosa volt Juhász Albertnek. Régi haragjából származott bosszúja végre kielégítésre talált. Juhász gyanútlanul haladt a szántó földről hazatelé, mikor a falu határába ért. Dotzki egy hatalmas füttykössel állt elébe és azzal többször úgy ütötte fejbe Juhászt, hogy az összerogyott és eszméletlenül terült el a földön. Az ügyészség a vizsgálat megindítását rendelte el, melynek következtében a kismarjai csendőrség Dotzkit letartóztatta és ellene a megtorló eljárás folyamatba tétetett.

* **Veszetség.** A tenkei főszolgabíró most jelentést tett az alispánnak, hogy járásához tartozó Gyanta község területén egy lútya megveszett és egy gyermeket megmárt. A gyermeket a Pasteur-intézetbe szállították, a község területén pedig a kellő óvintézkedéseket megtették.

TÁVIRATOK.

A szász király Bécsben.

Bécs, augusztus 22. A szász király ma reggel 4 órakor ideérkezett és egy fél órával később Tarwis felé folytatta útját.

Trepov halálhíre.

Páris, aug. 22. A Journalnak jelentik, hogy Trepov tábornok súlyosan megbetegedett Angina Pectoralisban, sőt egy verzió szerint meg is halt. A hír még nincs megerősítve.

Sztrájk Spanyolországban.

Madrid, aug. 22. Bilbaoban a sztrájkolók száma 30,000 A mozgalom igen gyorsan terjed. A miniszterelnök holnap Bilbaoba megy, hogy a helyzetről tájékozódjék és a királyi pár megérkezésének idejére a közbiztonság fenntartása céljából intézkedéseket megtegyen.

Választások Norvégiában.

Krisztiania, aug. 22. A storting-választások eddig 56 kerületben folytak le. 27 kerületben pótválasztásra lesz szükség. Az eddig megválasztott 29 képviselő közül — azt tartják — 15 kormánypárti, 14 pedig, közöttük három szocialista, nem fogja a kormányt támogatni.

Forradalom Kubában.

Berlin, augusztus 22. New-Yorkból jelentik: Kubában polgári forradalom ütött ki a felkelők és a kormány között. Az első összeütközés már megtörtént; egy tiszt és több katona meghalt, 8 foglyul esett. A felkelők vezére Pandera tábornok. A kormány csapatainál Hunner tábornok. Az összeütközés Santolucia cukor ültetvény közelében történt. Az amerikaiak menekülnek.

Havanna, aug. 22. A kormány kihirdette, hogy Joso Gonez tábornok, a volt kubai elnökjelölt egy felkelő banda kíséretében Yaguaira felé indult és hogy a Santa-Clara vidékén illetékes hatóságok Gonez elfogatását rendelték el. Havannába folyton érkeznek oly vidékiek, kik nem mernek birtokukon tartózkodni.

Pinar del Rioba csapatokat küldtek, amelyeket Santa-Clara, Matanzas és Havanna között osztottak fel. A havannai hatóságok arra törekszenek, hogy a lakosságot önkéntes csendőrszolgálatra bírják.

Pánik egy hajón.

Riva, augusztus 22. E hó 18-ikán délután a Garda-tavon horgonyzó Depretis nevű gőzösnön nagy pánik támadt. A midőn a hajó teljes gőzzel Bogiaccio előtt haladt el, az egyik kazáncső felrobbant. A forró víz zugva és gőzölögve tört elő és sűrű gőzfelhőbe borította az egész hajót. Az utasok között leirhatatlan pánik keletkezett, habár nagyobb veszély nem fenyegette őket. A kapitány csillapító szavainak nem volt semmi foganatja. Végre Bogiaccoból néhány bárka érkezett, amely az utasokat partra szállította. A Depretist ezután Peschiába vontatták.

Védekezés Oroszország ellen.

London, aug. 22. A Daily Telegraph jelenti Tokióból: Anglia, Amerika és Japán diplomáciai képviselőinek felszólalására China megígérte, hogy az orosz-chinai határon vám-állomásokat fog felállítani. Csak ha ezek fel lesznek állítva, fogja Japán beleegyezését adni ahhoz, hogy Dalnyban és Antungban vámhivatalok létesíttessenek.

A valparaisói földrengés.

Berlin, aug. 22. A valparaisói tüzet már lokalizálták. Az anyagi kár meg van állapítva:

6 millió font. A kormány nagyszabású hitelt fog kérni a parlamenttől az okozott kár helyreállítására.

Behring megőrült.

Berlin, aug. 22. Behring tanár, a tüdővész szérumának feltalálója ma megőrült.

TANÜGY.

Beiratások a polgári fuiskolában.

A nagyváradai községi polgári fuiskolában az 1906—7. tanévre a beiratások, valamint a tanév elején tartandó különféle vizsgálatok sorrendje:

Augusztus 30. d. e. 8 órakor a magánvizsgálati engedélyt nyert tanulók díjbefizetései, ugyanekkor kell a hittani osztályzatot is benyújtani, d. u. a magánvizsgálatok írásbeli része.

Augusztus 31. és szeptember 1. 8—12-ig és 2—6-ig a magánvizsgálatok szóbeli része.

Szeptember 3. 8—12-ig és 2—6-ig a javító-, pótló-, felvételi- és különbözeti-vizsgálatok.

Szeptember 4. beiratás az első osztályba.

Szeptember 5. beiratás a második osztályba.

Szeptember 6. d. e. a 3-ik, d. u. a 4-ik osztályba veszszük fel a növendékeket. A beiratások naponta d. e. 8—11-ig d. u. 2—5-ig tartanak.

A beiratási idő leteltével a felvétel iránt írásbeli folyamodványt kell benyújtani az igazgatósághoz.

Szeptember 4., 5. és 6. eszközöltetik azon magántanulók beírása is, akik a tanév végén kívánnak vizsgálatot tenni.

Felvételi felvételek: a polg. isk. I-ső osztályába az életök 9 évét betöltött, de 12 évét túl nem haladott oly tanulók vétetnek fel, kik az elemi iskola 4 osztályát sikerrel végezték. Felsőbb osztályba megfelelő életkor mellett a polg. isk. előző osztályának bizonyítványa alapján, vagy a más iskolából jövők megfelelő előző különbözeti vizsgálat alapján, melyért tárgyanként 4 korona fizetendő.

A vidéken lakó szülők tartoznak bejelenteni a lakásadót, kinél gyermeküket elhelyezni akarják.

Tandij: 16 kor. könyvtárdij 1 kor. a 15 éven aluli tanulók 39 fillér nyugdíjárulékot is fizetnek. Tandijmentes csak oly tanuló lehet, ki az előző osztályról oly bizonyítványt mutat, melyben egy tantárgyból sincs elégtelene, szegénységi bizonyítvány csak a vidékieknek szükséges, kik ezt a beiratásnál mutatják be. A helybeliek szegénységét az iskola hivatalosan igazoltatja az előjárásánál, ha a beiratásnál ebbeli kérelmüket bejelentik.

A jelentkezésnél felmutatandó: 1. az iskolai bizonyítvány, 2. születési bizonyítvány, 3. a himlő oltási igazolvány. A tanulóval jelen kell lenni a szülőnek vagy helyettesének:

Szept. 7. a tanév megnyitása, a rendes tanítás pedig 10-én veszik kezdetüket.

Nagyvárad, 1906. augusztus.

Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ.

Mükedvelő előadás a Kossuth-szobor javára. Említettük már, hogy magán-tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottakból alakult mükedvelő társaság előadást rendez augusztus hó 26-án, szombaton a Szigligeti színházban. — Gárdonyi Géza «A Bor» című remek népszínművét adják elő és pedig a naponkénti próbák után ítélve, a legszebb siker reményében. A szerepek mind igen jó ke-

zekben vannak, a szereplők Antalffy Antal a Szigligeti színház művészenek szakavatott rendezése mellett a legnagyobb ambícióval készülnek az előadásra, mely előreláthatólag olyan jó lesz, melynél különbet hivatásos színészek sem igen produkálhatnának. Az előadást különösen Balla Mariska, Fleischer Lujza és Antalffy Margitka közreműködése teszi érdekessé. Ennek a három bájos művésznőnek a közreműködése valósággal szenzáció számba megy. Jegyek az előadásra már a tegnapi nap től fogva válthatók dr Adorján Emil a Kossuth szobor bizottság elnökének ügyvédi irodájában.

A darab szereposztása a következő:

Baracs Imre — Kramer Lajos, Szunyog Juli, Imre felesége — Fleischer Lujza, Baracs Matyi, Imre öccse — Merényi Leó, Szunyog Rozi unokahuga — Antalffy Margit, Pákozdi Mihály, Juli nagybátyja — Révész Lajos, özv. Szunyogné, Juli anyja — Berger Terus, Eszter Baracsék szomszédja — Balla Mariska, Czeglédi Pál kovács és állatorvos — Vass Gyula, Göre Gábor bíró ur — Kertész Miksa, Göre bíróné — Reich Irén, Durbints Pál esküdt — Garai Ferenc, Kátsa, Bige cigányok — Erdődi Ernő, Gergely József, Tepsi — Rosenberg J., Kisbíró — Fenesi János, Kocsis — Steiner Lajos, Zsuzsi, Eszter cselédje — Dancs Rózsi, egy fiú — Lebovits János, Jancsi Baracsék kis fia — Fenesi Erzsike, Egy asszony — Szírbucz Mariska.

A helyárak rendesek. Jegyek előre válthatók Adorján Emil ügyvédi irodájában (színház-utca 6. szám) és az előadás napján délelőtt 10—12-ig és délután 3—5-ig a színházi pénztárnál. Esteli pénztárnyitás 7 órakor. Az előadás kezdete fél 8 órakor.

MULATSÁG.

A hivatalnokok táncestélye.

Az alakulóban lévő hivatalnokok egyesülete rövid időn belül fényes mulatsággal ad első életjelt magáról. A rendező-bizottság fáradhatatlanul buzgólkodik a mulatság jó sikere érdekében. A táncestély 8-án lesz megtartva, hangversenyyel lesz egybekötve. A rendezőség most fogja kibocsátani a meghívókat, melyen a hangverseny műsora is fellez tüntetve.

Az intéző bizottságtól most a következő sorok közlésére kértünk fel.

Tekintettel az idő előrehaladottságára, felkéretnek mindazon hivatalnokok kiknél taggyűjtőiv még van, hogy azokat legkésőbb ma este 6 óráig a törvényszéki palota földszinti 25. számú helységében az intéző bizottság elnökéhez juttatni sziveskedjenek.

Az intéző-bizottság.

Igazságszolgáltatás.

Megvádolt szocialista vezeték. Mi kor az aratósztrájk veszedelme fenyegetett Fehérmegye közigazgatási bizottságának ülésén, melyet ez évi június 12-én tartottak meg a bizottság egyik tagja, Koller Tivadar orsz. képviselő azt a leleplezést tette, hogy a sztrájkot meg lehet akadályozni s csak épp némi kis pénzbe kerül, amivel meg kell vesztegetni a szocialista vezeték.

Hogy ez csakugyan így van, arra nézve történt konkrét esettel szolgált. Elmondta ugyanis, hogy az adományi járás birtokosai úgy segítettek magukon a tudomása szerint, hogy Bokányi Dezsőnek és Csizmadia Sán-

dornak, a szociálista pártvezetőség tagjainak 1000—1000 koronát fizettek, aminek ellenében ők »leszerelték« az ott kilátásban volt arató-sztrájkot.

A meggyanusított munkásvezérek nem hagyták szó nélkül a dolgot és Koller képviselő ellen, a btkv. 258. §-ába ütköző rágalmaszítás címén, büntető feljelentést tettek. Panaszukban, melyet a budapesti büntető járásbíró-sághoz adtak be, arra kérik a bíróságot, hogy az alaptalan vádért, mely valóságos esetben őket a közmegegyezésnek tenné ki, Kollert szigorúan büntesse meg. Előbb azonban, hogy az ügyben megtartható legyen a tárgyalás, kérje ki a bíróság Kollert a képviselőháztól. A panaszosok tanuk gyanánt kihallgatni kérik: gróf Széchenyi Viktor főherceggyőző, Balassa Sándor főjegyzőt, Korniss Zoltán t. főjegyzőt, dr. Schlamadinger Jenő t. ügyészt, dr. Hattyufy Dezső árvaszéki elnököt és dr. Horváth Gyula országgyűlési képviselőt. Budapesten azonban nem kerülhet a dolog tárgyalásra. A budapesti büntető járásbíró-ság ugyanis, arra való tekintettel, hogy a panaszolt eset Székesfehérvárot történt, annak elbírálására nem tartja magát illetékesnek és átteszi az ügyet a székesfehérvári bírósághoz.

A honvédelmi miniszter büntető pöre. Jekelfalussy honvédelmi miniszter botosispánja Kovács György mint ismeretes, a polgári bíróság előtt a miniszter és neje ellen folyamatba tett pörét elvesztette. A miniszter ellen Kovács azonban bünvádi feljelentést is tett, melyet a budapesti kir. ügyészség áttett az ipolysági ügyészséghez, mert Lontó Hont megyében fekszik. A komáromi kir. törvényszék most arról értesítette Kovács György ügyvédjét, dr. Csanádi Pált, hogy a büntető ügy ott fog tárgyalatni, mert Kéménd, ahol az állítólagos bűncselekmény történt, a komáromi törvényszék illetőségi körébe tartozik.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 8.

Írta: Fergus Hume.

— Angolból. —

— Whyte Oliver, — ismételte a detektív halkan; s a fehér selyem-zsebkendőbe himzett két betű; »O, W.« . . . E szerint hát Whyte Oliver az áldozat neve! Vajon ez a Rudina Hableton tud-e valamit a dologról? . . . Akár-hogy van is, mivel szeretem a tengeri levegőt, kísértálok St.-Kildába, a Possum-villába.

V. FEJEZET.

Mrs Hableton kiönti, ami a lelkén van.

Mrs Hableton elkecseregett özvegyasszony volt, s ezt mindenki tapasztalhatta, mihelyt szóba állt vele. Már kora fiatalságában telepedett le Melbourneban, amikor még könnyű szerrel nagy vagyont szerehetett a gyarmatokban minden szorgalmas ember, de Mrs Hableton megverte az ég egy olyan férjjel, aki nemcsak hogy nem dolgozott, hanem még azt is elitta, amit a felesége keresett. A boldogult Mr Hableton alaposan elkecseregette a szegény Rubina asszony életét, úgy, hogy az özvegy éppen nem volt »bánatos«, mikor a melbournei temetőből hazatérve, letette a gyászfatyolós kalapot és örökre megszabadult élete párjától.

Most már új életet kezdett, s bár attól, hogy meggazdagodjék, elkésett ugyan, de arra még volt mód, hogy kényelmes öregséget biztosítson magának. Mindenek előtt pénzzé tette mindenét, s olcsó lévén a telek, vett egy darab földet St.-Kildában, amelyet bekerítettett kert-

nek, a közepére pedig házacskát építtetett. Ebben lakott aztán, de voltaképpen nem igen volt otthon soha, mert egész nap varrni járt uri házakhoz, ahol teljes ellátást kapott, úgy, hogy a készpénz-keresetét berakhatta a takarékpénztárba. Mivel szorgalmas és ügyes asszony volt elég csinos kis összeget kuporgatott össze, s mikor már beleunt munkába, lassanként abba hagyta a varrást és kis tőkénének a kamataiból, még abból élt, hogy butorozott szobát, adott ki teljes ellátással.

A férfi nemet gyűlölte és megvetette, mert soha se bírta eltejezni és megbocsátani férjének, hogy a tiz esztendő alatt, ameddig házasságuk tartott, folyton csak kocsmázott, dőzsölt, tivornyázott, őt pedig ütötte-verte és úgy dolgoztatta, mint a rabszolgát. E keserű tapasztalatnak megtelevén, Mrs Habletonnak szent meggyőződése volt, hogy — minden férfi vadállat és csak azért házassodik meg, hogy legyen igavonó barma, aki huzza helyette a jármót, míg ő iszik, kártyázik a csapszékben s a teremtés urának gondolja magát! . . .

A Possum-villa nem volt túlságosan elegáns és kis kertjében is csak az olcsóbb fajta virágok diszlettek. De azért Mrs Hableton minden szabad idejét a kertben töltötte, gyomlált, öntözgette a virágokat s nekik keseregte el, ami a szívet nyomta. Most is közöttük volt és így morfordirozott:

— Bizonyosan részegen hortyog valamelyik kocsmában, — molyogta és dühösen tépett ki egy hitvány gyomot, — de minden ember egyforma. Ez a vadállat is az itakra költi mindenét!

Éppen mikor ezt mondta, sötét árnyék vetődött elébe a virágágyon, s amint föltekintett, hát egy férfi könyökölt a kerítésre.

— Mi akar itt? — rákacsolta Mrs Hableton boszusan. — Talán azt nézi, hogyan lehetne betörni a házba? Jobb, ha másfelé kereskedik ezzel a szándékával, mert itt ugyan nem talál semmit. Ami ezüst-kanalam és más egyebem volt, mind lecsuszott a férjem torkán, én pedig nem tudtam szerezni helyette mást. Alljon hát odébb és ne támaszkodjék a kerítésemre, mert utóbb még kidönti; pedig az utolsó fillérig a magam keserves keresményéből csináltattam itt mindent.

— Édes, jó asszony — szólta mély tisztelettel a kerítésre támaszkodó férfi, — csak azt szeretném tudni . . .

— És nem tudok semmit? — vágott közbe Mrs Hableton hevesen. — Pontosan fizetem az adómat, újságot nem olvasok, a pletykát nem szeretem, én hát nem tudok semmit.

— Nem olvas újságot? — ismételte a férfi elégedetlen. — Ah, most már értem.

Mrs Hableton megütődve nézett a fuvcsa emberre, aki nem volt más, mint a detektív. Ránézve, piros arcáról, szürke ruhájáról, valami kereskedőnek, vagy jobb módú iparosnak nézte őt Mrs Hableton — kezdett kíváncsi lenni, hogy ugyan mit akarhat ez az idegen. Mindjárt meg is kérdezte tőle, még, pedig elég nyersen:

— Mit akar hát? — rivalt rá durván.
(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Szilvát

pálinkafőzéshez, bármely mennyiségben vesz az Érmelléki részv.-társaság Nagypiac-tér 10.

1789.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 22.

Oszták hitelrészvény	— — —	678	—
Magyar hitelrészvény	— — —	796	—
Leszámitoló bank	— — —	506	—
Rímamurányi	— — —	525	—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670	—
Közuti vasut	— — —	594	—
Városi villamos vasut	— — —	327	50

A gabonátőzsde határdeje.

Budapest, augusztus 22.

Buza okt.	— — —	14	34	—	14	36	
Rozs okt.-re	— — —	12	20	—	12	22	
Tengeri augusz. 1906	— — —	10	30	—	10	32	
Zab ápr.-ra	— — —	—	—	—	—	11	04
Repeze aug.-ra	— — —	32	50	—	32	70	

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 aug. 22 én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	112	50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	94	80
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	847	5
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	84	75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	78	—
Magyar gyermek sorsjegy-kölesön	— — —	2	07
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	154	—
Oszták járdék papirban	— — —	99	50
Oszták járdék ezüstben	— — —	100	25
Oszták korona járdék	— — —	117	80
Oszták járdék aranyban	— — —	99	45
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	1	59
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	17	75
Magyar hitelbank részvény	— — —	809	50
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	669	75
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	670	—
Német birodalmi márka	— — —	19	07
London vista	— — —	117	30
Páris vista	— — —	240	15
20 márkás arany	— — —	95	31
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	23	46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy-két iskolás fiú

a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kívánatra. Szives megkeresést. «Tanár 37» jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

10140—1906 tkv. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Nagyvárad Takarékpénztár végrehajtónak Schmack József és társa végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő a nagyvárad 816 sz. betétben. A II sor, 4386 hrzisz. alatt felvett Várad-külvároson fekvő 151 népsor sz. alatti $\frac{5}{6}$ -od részben Schmack István és Schmack József végrehajtást szenvedettek illető azonban az 1881 évi LX t-cz 156 § alapján egészben elérverendő házból álló ingatlanra és pedig abban az esetben, ha a C. 33. sorsz. alatt özv. Schmack Istvánné javára bekebelezett haszonélvezeti jog előző követelések kielégítésére szükségesnek mutatkozó 204 korona megígértetnék úgy a haszonélvezeti jogra tekintettel ellen esetben arra való tekintet nélkül, a végrehajtási árverést elrendelte s annak toganatosítására határnapul 1906 évi szeptember hó 11 napjának d. e. 9 óráját a nagyvárad kir. törvényszék árverelő helyiségben (Nagyvárad igazságügyi palota) kintüzetik.

Kikiáltási ár 1200 korona azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén ezen kikiáltási áron alul is elfog adatni. — Az árverezni szádékozók tartoznak kikiáltási ár 10% készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvényszéknél mint telekkönyvi hatóságnál és Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Nagyváradon a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1906 évi június hó 5 napján.

Istók,

kir. tszéki bíró.

Baross-utca 60—sz. házban egy modern uri lakás fürdőszobából s a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906 november 1-től**, valamint ugyanott egy udvari magtár és aszfaltozott pincehelyiség minden órán kiadó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál **Kossuth Lajos-u. 4 sz.**

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiú
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

toljóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

szamlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, étlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A hatóságilag engedélyezett végeladás!

A Fábry Testvérek

Fő-utcai Moskovits-féle palotában
lévő üzlethelyiségében már csak rövid
ideig tart.

Az összes áruk: Kalapok, cipők, ingek,
zsebkezdők, vásznak, sifonok, szallagok, bar-
hetek, bélésárúk, csipkék, fiu- és leány ci-
pők és csizmák, férfi, női és gyermek haris-
nyák, pamutok, himzések nagyban és ki-
csinyben minden elfogadható árban el-
adatnak.

Üveg iroda, bolti állványok, gázberendezés,
több gázlámpa, nikkel kirakat állványok, áru
dobozok

igen olcsón eladók.

Üzlet áthelyezés.

A Fekete Sas szálloda épületének le-
bontása végett

katonai és polgári

szabó-üzletemet

Fő-utca, Orsolya-zárda-
épületbe helyeztem át.

A n. é. közönség és vevőim további nagy-
becsü bizalmát kérem kitűnő tisztelettel

Sz. Kocsis János,

katonai és polgári szabó. 1741.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes
fényképész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyer-
gyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
vilámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalj

— villamosvilágítás —

s erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzával
énpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellet

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Minden háztulajdonosnak

sáját érdeke, hogy jó házfedele legyen. Ennélfogva ajánlom
18 év óta fennálló jóbírnévnek örvendő

cserepező iparüzletemet.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkálatokat, ugymint **cserép-,
pala-** stb. **fedeleknél** évi jókarban tartását évi csekély összeg fize-
tése mellett. Nemkülönben zsindeyes tetők **cserépre való átfedését**
a legolcsóbb árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Mint a
multban ugy a jövőben is legfőbb törekvésem, hogy megrendelőimet
a legpontosabb munkálatokkal teljesen kielégítek.

Maradtam kiváló tisztelettel

Tárnoky László

cserép- és palafedő mester
Szaniszló-u. 717.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár“

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

Elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

